

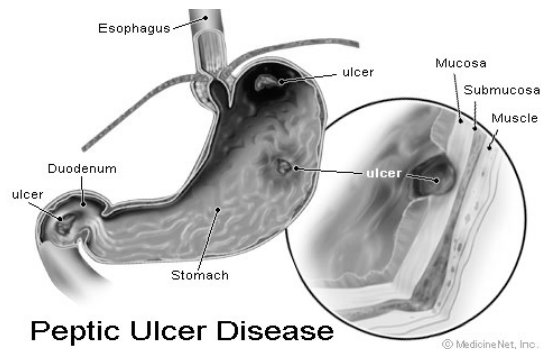
Medikamentell behandling av magesår (ulcussykdom)

- Peptic ulcer (ulcus ventriculi og ulcus duodeni)
- Legemidler med effekt på syresekresjon
- Mukosabeskyttende legemidler

FRM2041, 03.05.06, Arild Chr. Rustan

LM som nøytraliserer eller hemmer syresekresjonen

- Brukes ved:
  - Ulcussykdom
    - Ulcus ventriculi (magesekk)
    - Ulcus duodeni (tolvfangertarm)
    - Årsak: Ubalanse syre/pepsin, slimhinnens motstandskraft, *H. pylori*, NSAIDs, arv, røyking, stress, kaffe, alkohol...
  - Non-ulcer (funksjonell) dyspepsi
    - Årsak?
  - Gastro-øsofageal reflukssykdom/GERD, "sure oppstøt"
  - Zollinger-Ellison syndrom
    - Gastrinproduserende tumor

Peptic Ulcer Disease

Ulcussykdom (Peptic ulcer)

- Ulcus ventriculi (magesekk)
- Ulcus duodeni (tolvfangertarm)

Legemidler som nøytraliserer eller hemmer syresekresjon

- Antisekretorisk behandling
  - H₂-reseptorantagonister
  - Protonpumpehemmere
  - Antacida (syrenøytraliserende midler)
- Andre
  - Misoprostol
  - Sukralfat
  - Cisaprid
  - Vismut
  - Alginat

H₂-reseptorantagonister

Cimetidin - Cimal®, Cimetidin®, Tagamet®

Famotidin - Famotal®, Famotidin®, Pepcid®, Pepcidin®

Famotidin komb. - Pepcidduo® (+ antacida)

Nizatidin - Nizax®

Ranitidin - Ranitidin®, Zantac®

Ranitidinvismutsitrat - Pylorid®

- Hemmer kompetitivt basal og mat-stimulert syresekretjon (doseavhengig) < 90%
- Hemmer gastrin- og ach-stimulert syresekretjon ("two-cell model")
- Red. magevolum ⇒ hemmet pepsin sekretjon

H₂R antagister - bivirkninger

- Sjelden
- Trøtthet, svimmelhet, hodepine, muskelsmerter, hypergastrinemi, diaré
- **Cimetidin**
  - Hemmer Cyp450 ⇒ nedsatt metabolisme/økt effekt av andre legemidler, feks. warfarin, fenytoin, teofyllin, trisykliske antidepressiva, nifedipin
  - Binder androgen-R → gynekomasti og impotens
- **Cimetidin og ranitidin**
  - Redusert renal tubulær sekretjon av basiske legemidler

Protonpumpehemmere (1)

Esomeprazol - Nexium®

Lanzoprazol - Lanzo®

Omeprazol - Losec®, Omeprazol®

Pantoprazol - Somac®

Rabeprazol - Pariet®

- Irreversibel blokkering av H⁺/K⁺-ATPasen (dannes S-S broer) i parietalcellen
- Hemmer basal og stimulert syresekretjon (doseavhengig)
- Aktiveres ved pH < 3
  - prodrug/protonisering → spesifikk effekt parietalcellen
- Variabel, men doseavhengig økning av gastrin
- Mer effektiv enn H₂-antagonister (potens og varighet)

Protonpumpehemmere (2)

- **Farmakokinetikk**
  - Proteinbinding, lang halveringstid
- **Bivirkninger**
  - Sjelden, evt. kvalme, diaré, obstipasjon, hodepine, hudutslett (fotosensitivitet)
- **Interaksjoner**
  - Lanzoprazol og omeprazol:
Metaboliseres via Cyp450 ⇒ forsinket eliminasjon av diazepam, fenytoin, warfarin

Antacida

(syrenøytraliserende midler)

Ca-forbindelser

- Kalsiumkarbonat - Titalac®

Al/Mg-saltkombinasjoner

- Link®, Novaluzid®, Talcid

Na-hydrogenkarbonat

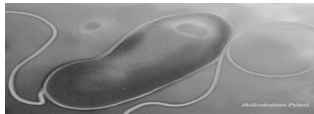
- Natron, Fruksalt

- Øker pH, adsorberer pepsin
- Danner $AlCl_3$, $MgCl_2$ i magen, Cl^- reabsorpsjon i tarm
- Rask effekt, ofte dosering

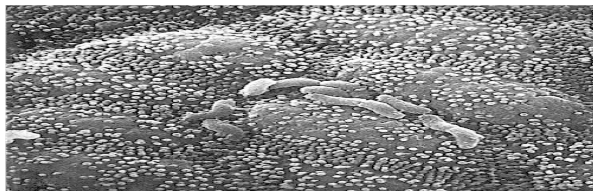
Antacida - bivirkninger

- Mage-tarmplager
  - Mg $\Rightarrow$ diaré
  - Al $\Rightarrow$ forstoppelse
- Na-bikarbonat
  - Rask, pH $\Rightarrow$ ca. 7.4, frigjør $CO_2 \Rightarrow$ sek. syredannelse $\Rightarrow$ store doser/ofte bruk $\Rightarrow$ alkalose. Absorberes.
- Ca-karbonat
  - Diaré og forstoppelse, skumming
  - Store doser $\Rightarrow$ hyperkalsemi og alkalose
- Akkumulering av Al og Mg
  - forgiftning ved redusert nyrefunksjon
- Redusert absorpsjon av andre legemidler
  - Digoksin, tetracycliner, jern, H_2 -antagonister o.a.

Helicobacter pylori

- Gram negativ stavbakterie
  - Fakultativ anaerob, urease/ NH_3
- Ofte årsak til ulcussykdom

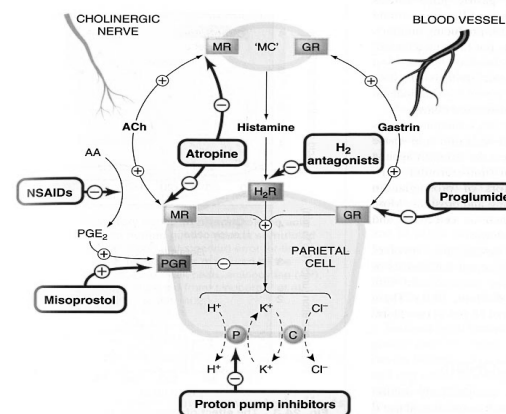
Behandling av H. pylori infeksjon

- Trippelbehandling 7-10 dager
  - Antibiotika med utvidet spekter
    - Eks. **Metronidazol** (Flagyl®, Elyzol®) + **amoxicillin** el. **tetracyclin**, **klatrimycin**
  - Syresekresjonshemmer
    - Eks. **protonpumpehemmer** (omeprazol, esomeprazol) el. **H_2R -blokker** (ranitidin)
  - Vismut
    - "Marshall-mikstur"
    - Ranitininismutcitrat (Pylorid®)
      - H_2R antag. + vismutcitrat
    - Mukosabeskyttende, kompleksbinder vevsproteiner i sårbumnen, adsorberer pepsin, forlenger PGE-syntese, stim. bikarbonatsekr.

Andre midler mot ulcus sykdom

- **Misoprostol** - Cytotec®
  - Stabil PGE₂-analog
  - Direkte effekt på PG-R på parietalcellen
  - Hemmer basal og stimulert syresekresjon
  - Opprettholder eller øker blodflyt i mukosa
  - Øker sekresjon av mucus og bikarbonat
  - Forhindrer NSAID-indusert ulcus
  - Bivirkninger: diaré, abdominale kramper, uteruskontraksjon
  - Kombinasjoner: Misoprostol + diklofenak (Arthrotec®)
- **Sukralfat** - Antepsin®
  - Kompleks av Al-hydroksyd og sulfatert sukrose
  - Slimhinnebeskyttende
  - Danner kompleks med proteiner i sår bunnen, red. pepsinakt., binder gallesyre, stim. PGE-syntese og utskillelse av mucus og bikarbonat
  - Redusert absorpsjon av tetracycliner, fenytoin, digoksin, tyroksin, warfarin m.fl.

Syresekresjon og legemidler

Gastroøsofageal reflukssykdom

- GERD -> "hals og brystbrann, sure oppstøt"
- Øsofagitt - skade på øsofagusslimhinnen
- Forhåndsregler:
  - Vektreduksjon
  - Redusert bruk av alkohol, tobakk, kaffe
  - Unngå tunge løft
  - Heve hodeenden på senga
  - Unngå sene og tunge måltider (krydder, fett)
- Evtuell behandling:
  - Kortvarig:
    - Alginat - Gaviscon®
    - Antacida - Link®
  - Langvarig:
    1. Syresekresjonshemmere
    2. Motilitetsregulerende midler (Cisaprid)
    3. Anti-refluks-operasjon

